

Az eszköz szentesíti a célt

Nem sajtóhibáról van szó. Milyen furcsa így ez a mondat! A fülünket is bántja, nincs meg a megszokott ritmusa, ami talán évszázadok alatt ivódott be tudatunkba. A közismert változata e mondásnak mennyire kézenfekvő, vele nőünk fel, vele halunk meg. Pedig mindig benne érződik a csavar, hogy biztosan céljaink szentesítik, igazolhatják az eszközeinket? Hogyan bogozzuk ki ezt a hátsó érzést? Menjünk vissza teljesen az alapokhoz! Nem a filozófiába, elméleti tudományokba, erkölcsanba, hanem az igazi alapokhoz. Aki járt már templomban, hallhatott a legfőbb törvényekről, a szeretet törvényéről, ami a legfontosabb használati utasításunk életünkhöz. Nem célt fogalmaz meg, bár a céljainkra is van iránymutatás az Írásokban (de kit érdekel ez manapság, mindenki oly céltudatos, hogy nem vetődik fel az a kérdés, hogy mi is kéne legyen a célja életünknek). Szent Ágoston zseniálisan lefordította ezt a roppant nehéz, ugyanakkor borzasztóan egyszerű szeretet törvényt, ami egy mondatával felül tudja írni és pótolni tudja a világ több tízezer törvényét. Így mondja: „Szeress és tégy, amit akarsz!”. Azaz, ha szeretetben maradsz minduntalan, akkor nem tudsz rosszat csinálni. Ja, persze, a világi szeretet már annyira eltorzult, annyi beteg értelmezése van, hogy még a régi és modern inkvizítorok is elhitették magukról, hogy a szeretet vezérli őket. Maradjunk annyiban, hogy Szent Pál elég jól leírja szeretet himnuszában a szóban forgó (bár mára kicsit elavultnak tekintett, sőt egyeseket botránkoztató) szeretetet, a tisztánlátás kedvéért.

Nos, a szeretet, mint eszköz ilyen módon behatárolja a céljainkat. Mivel Isten a szeretet maga, ezért alapvetően meghatározza lehetséges céljainkat és mozgásterünket az Ő munkájában. Márpedig, ha Isten ebben részt vesz, elmondható, hogy céljaink, amelyek a szeretetből fakadnak és amelyeken a szeretet eszközeivel munkálkodunk, valóban megszentelődnek és nem csak mi próbáljuk esetlenül és olykor álságos módon igazolni őket.

Életem legnagyobb felismerése származik egy indián mondásból, ami beragadt a tudatomba sok gondolkodást kiváltva: „Minden út jó út”. Ez már akkor összezsengett életem tapasztalatával, hogy nagyjából, a földi céljaim lényegtelenek, egyedül az számít, hogyan járom az utat. Ebből kiviláglott az a felismerés is, hogy korábbi céljaim eltűntek, újabb, fontosabb és értékesebb célok támadtak, olyanok, amelyekről álmodni sem tudtam volna, ahogyan változtak lépteim az úton. Időtállóságuk pedig eléggé tartósnak tűnik, mert a világnak olyan rendjébe illeszkedik, amit sokan kutatnak.

Ma már egyre többet hangoztatom szakmámban és egyéb közösségeimben is, hogy nem céljaink fontosak, elérjük őket vagy sem, hanem hogy miként járunk az úton, mert az fogja megmutatni ahhoz az igazi és érdemes célokat! Tehát az alkalmazott eszköz nem csak behatárolja ténykedéseinket ambícióinkat, de célokat is fogalmaz meg számunkra! Ezáltal az eszköz, az úton levés módja, mikéntje valóban megszentelt célokat tűzhet ki életünkben.

Akinek céljai a legfontosabbak, azoknak az eszközök egyre kevésbé számítanak, ezért bármilyen jó is legyen világi vagy égi értelemben a kitűzött cél, nem hogy megszentelné eszközeinket, de konkrétan megátkozta. Ezáltal, a használt alantas eszközeink tönkreteszik a legnemesebb céljainkat is a világ és az ég előtt egyaránt. Ha valaki nem hiszi, ismét csak Szent Pál sorait érdemes felkeresni, aki a jobban ismert szeretet himnusza környékén ír arról, hogy tégy bármi nemes és szent dolgot, ha nincs benned szeretet, akkor mit sem ér (sőt!).

Gyakori dilemma, hogy Isten mit kíván tőlünk és meddig menjünk el erőfeszítéseinkben. Egyik sem egyszerű kérdés. Maga a cél és a nyomaték, amit mögé teszünk várnak választ. Mindkettőre a

szereket a felelet. A szereket határozza meg céljainkat csakúgy, mint erőfeszítéseink határait. A határokat felismerhetjük, ha figyelni akarunk rájuk. Menjünk el a végsőig, életünk árán, vagy még inkább, mások élete, boldogsága vagy jó közérzete árán? Addig menjünk el, amíg a szeretetben és alázatban tudunk maradni! Ha ezt meghaladjuk, az már bizonyosan nem Isten szándéka. Akkor mitévők legyünk? Hagyjuk annyiban, adjuk fel Isten által sugalmazott céljainkat? Nagyon sok ember nem képes másokkal együttműködni. Egyedül, maga akarja elérni céljait, mert dicsősége sokszor fontosabb az elérendő célnál, természetesen még osztani sem hajlandó rajta, mert nem dicsőség, amiben nem egyedül vagyok (?). Akkor miért pont Istennel működne együtt másképp? Ő elindít valamerre (márpedig mindenki számára tartogat feladatokat), de egy szóval nem utal rá, hogy ebben egyedül kell vagy lehet erőlködni és hogy az enyém lesz a végső dicsőség. Pontosabban lehet a dicsőségem, vele együtt! Nélküle azonban még akkor sem remélhetjük a dicsőséget, ha célba érünk! Még a fociban is önzők vagyunk, inkább kihagyjuk a gólhelyzetet, mert ha miénk nem lehet a dicsőség, akkor másnak sem jár. Milyen keserves még ilyen egyszerű, könnyen átlátható helyzetekben is felismerni a cél mellett a mi szerepünket, határainkat, hogy meddig menjünk el. Nem nagy csoda, hogy a hitünk határán billegő, sőt attól távol lévő nagy munkatársunkkal bizony nehezünkre esik együttműködni. Kérdés, miként döntünk, egy nyertes csapatnak labdaszedő tagja lenni vagy egy kieső csapaton belül, annak gólkirálya? Egyáltalán fel tudom ismerni a csapat céljait, benne az én feladatomat és az egyéni dicsőségemet ennek alárendelni?

Tehát, eszközeink megválasztásával nem csak a behatároljuk, korlátozzuk céljainkat, de megrajzolni is tudjuk. Érhetnek itt nagy meglepetések. Hiszen az eszközök elsődlegessége nem könnyen szolgálható. Hajlamosak vagyunk rövid távon, kis erőfeszítéssel elérhető célokat meghatározni, amiket lustaságunkhoz és áldozatvállalásunkhoz képest hatalmas becsvágyunk diktál, miközben felelősségünket és igazi teendőinket elmaszatozjuk. Komoly eszközökkel olyan célok tűnnek fel, amelyek nem a mi dicsőségünkről szólnak, életünket igénylik és abban sem lehetünk biztosak, hogy az eredményét akár megérjük, hogy ott lehessünk a dobogón. Mégis, ez a cél és ez az az út, amiért érdemes élni és nem látszat életet élni, látszattevékenységekkel és folyamatos mentegetőzéssel pótolni azt, amit nem teszünk meg.

Templomlépcső, 2021. március